

09.11.2020

Asia/16

§ 748

V 25.11.2020, Valtuutettu Mia Haglundin aloite rasismikokemusten tutkimisesta sosiaali- ja terveystalveluissa

HEL 2020-008038 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mia Haglundin aloite
- 2 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Haglund ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan rasismikokemusten tutkimista sosiaali- ja terveystalveluissa, rasismien torjuntakäytäntöjä ja syrjintätapausten raportointia.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteessa ehdotetun toiminnan valmistelu on parhaillaan käynnissä. Seuraavan strategiakauden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun pohjaksi tehdään kuntalaiskysely, jolla selvitetään mm. syrjinnän ja epäasiallisen kohtelun kokemuksia eri syrjintäperusteilla, mukaan lukien etninen tausta. Kysely koskee kaupungin toimintaa eri palvelukokonaisuuksissa, myös sosiaali- ja terveystalveluissa.

veluissa. Johtopäätökset ja mahdollisten lisätutkimusten tilaukset tehdään kuntalaiskyselyn valmistuttua.

Hyvän asiakaskokemuksen tarjoaminen on sosiaali- ja terveystoimialalla keskeinen tavoite. Tiedolla johtamista vahvistetaan sekä eri kanavista saatavaa palautetta kerätään ja hyödynnetään systemaattisesti palvelujen kehittämisessä. Myös sosiaalinen raportointi voi tuottaa suoraan käytännön työhön sovellettavissa olevaa tietoa antirasististen käytäntöjen luomiseksi ja vahvistamiseksi.

Kaupungin henkilöstöä koskevat eettiset ohjeet korostavat yhdenvertaisuuslain mukaista syrjimättömyyttä. Eri väestöryhmien oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin kunnioitetaan eikä rasismi ole missään muodossa sallittua. Eettisiä ohjeita on käyty läpi laajasti henkilökunnan kanssa kaikissa työyhteisöissä.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mia Haglundin aloite
- 2 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 06.10.2020 § 189

HEL 2020-008038 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ja 21 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta rasismikokemusten tutkimisesta sosiaali- ja terveystalvueluissa seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa nostetaan esille rasistinen syrjintä sekä yhteiskunnallisena ilmiönä että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden kokemuksena. Aloitteessa todetaan, että asiakkaiden kokemukset rasistisesta häirinnästä ja syrjinnästä jäävät usein aliraportoituja. Valtuutetut esittävät, että kaupunki toteuttaa selvityksen sekä työntekijöiden, että asiakkaiden rasismikokemuksista sosiaali- ja terveystalvueluissa ja toimeenpanee johdonmukaiset käytännöt rasismin torjumiseen ja syrjintätapausten raportointiin.

Sosiaali- ja terveystoimiala osallistuu kaupunginkanslian syksyllä 2020 toteuttamaan kuntalaiskyselyyn rasismi- ja syrjintäkokemuksista ja henkilöstön osalta arvioi asiaa Kunta10-tulosten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimialan yksi keskeisiä tavoitteita on hyvän asiakaskokemuksen tarjoaminen helsinkiläisille. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi kerätään asiakaspalautetta kaikista palveluista monien eri kanavien kautta. Yksi käytössä oleva kanava on kaupunkiyhteinen palautejärjestelmä. Tämän palautekanavan kautta tulee vuodessa noin 6 500–7 000 palautetta. Palautteet luokitellaan asiasisällön mukaisesti ja niistä tunnistetaan myös yhdenvertaisuuteen tai tasa-arvoon liittyvät asiat. Palautteet, joissa kuvataan koettua syrjintää, mutta ei välttämättä rasismia, muodostavat noin 3–5 prosenttia kaikista palautteista. Määrä on pysynyt samalla tasolla viimeiset kolme vuotta.

Saatua palautetietoa hyödynnetään entistä systemaattisemmin palvelujen kehittämisessä ja vahvistetaan tiedolla johtamista paremman asiakaskokemuksen aikaan saamiseksi.

Helsingin henkilöstöä koskevat uudet eettiset ohjeet korostavat yhdenvertaisuuslain mukaista syrjimättömyyttä. Eri väestöryhmien oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin kunnioitetaan, eikä rasismi ole missään muodossa sallittua. Eettisiä ohjeita on käyty laajasti läpi henkilökunnan kanssa kaikissa työyhteisöissä.

Kunta10-tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Parhaillaan on menossa vuoden 2020 kysely. Vuodesta 2016 lähtien on kysytty työntekijöiden syrjintäkokemuksista. Aikaisemmissa mittauksissa noin 10 prosenttia vastaajista on kokenut syrjintää työssään. Tulokset ovat samalla tasolla koko kaupungissa ja sosiaali- ja terveystoimialalla sekä kansallisessa Kunta10-aineistossa.

Helsingin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi tehtiin keväällä 2019 kuntalaiskysely. Vastaaajista noin puolet kuuluivat erilaisiin vähemmistöihin. Kyselyn tulosten mukaan noin kolmasosa ilmoitti kokeneensa syrjintää sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Eniten syrjintää koettiin iän, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin ja etnisen taustan vuoksi.

Kaupunginkanslia suunnittelee parhaillaan uutta kuntalaiskyselyä, jossa kootaan tietoja seuraavan strategiakauden yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi. Kysely toteutetaan tänä syksynä ja siihen sisältyy kysymyksiä koetusta rasismista ja syrjinnästä kaupungin eri toimialoilla, myös sosiaali- ja terveystoimialan palveluista. Selvityksen toteuttaa ulkopuolinen tutkimuslaitos.

Sosiaali- ja terveystoimialan lautakunta toteaa, että myös kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan ammattilaisten aiheesta toteuttama sosiaalinen raportti voisi tuottaa suoraan käytännön työhön sovellettavissa olevaa tietoa antirasististen käytäntöjen luomiseksi ja vahvistamiseksi.

Yhteenveto

Tiedon tuottaminen kuntalaisten ja henkilöstön rasismikokemuksista kaikissa kaupungin palveluissa, sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa, on ajankohtaista.

On tärkeää saada tietoa tästä ilmiöstä laajasti koko kaupungin tasolla. Tutkittu tieto auttaa kohdentamaan oikeita ja vaikuttavia toimenpiteitä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Rasismikokemukset heikentävät ihmisarvoa ja itsetuntoa. Näillä kokemuksilla on suoria vaikutuksia hyvinvointiin. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa tiedolla johtaminen on keskeistä palveluja kehittäessä. Kaikki tutkimustieto, joka lisää palvelujen yhdenvertaisuutta ja parantaa asiakaskokemusta, mahdollistaa asiakkaille vaikuttavat palvelut.

Käsittely

06.10.2020 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystä siten, että lausuntoehdotukseen lisättiin ennen kohtaa "Yhteenveto" seuraava kappale:

"Sosiaali- ja terveystoimialan lautakunta toteaa, että myös kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan ammattilaisten aiheesta toteuttama sosiaalinen raportti voisi tuottaa suoraan käytännön työhön sovellettavissa olevaa tietoa antirasististen käytäntöjen luomiseksi ja vahvistamiseksi."

Esittelijä Juha Jolkkonen joutui poistumaan kokouksesta kesken asian käsittelyn ja terveys- ja päihdepalvelujen johtaja Leena Turpeinen siirtyi asian esittelijäksi.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Aleksi Niskanen: Lautakunta ei kannata Mia Haglundin valtuustoaloitetta. Aloitteessa ei määritellä, mitä rasismi on ja mitä rasismi ei ole. Kun rasismia ei aloitteessa määritellä, syntyy suuri riski sille, että selvityksestä tulee tarkoituksenhakuinen, mikä johtaa helposti perättömiin rasismisyytöksiin. Perättömillä rasismisyytöksillä voidaan pahimassa tapauksessa tuhota työntekijän ammatillinen maine tai aiheuttaa vakavaa mainehaittaa työntekijöille ja yrityksille. Viime aikoina on Suomessa useita esimerkkejä siitä, että esimerkiksi virkaa tekevää poliisia, virkaa tekevää lipuntarkastajaa ja muitakin ammattikuntia on perusteetomasti syytetty rasismista, kun henkilöt ovat suorittaneet normaalisti työtehtävänsä. Tällaisella perättömillä syytöksillä on vaikeutettu näiden ammattilaisten työn suorittamista. Lautakunta näkee, että tällainen selvitys johtaa helposti siihen, että sosiaali- ja terveystoimialalla alkavat lääkärit ja hoitohenkilökunta saamaan perättömiä rasismisyytöksiä, jotka vaikeuttavat heidän normaalia työn suorittamistaan.

Lisäksi aloitteessa ei ole kerrottu, mikä on selvityksen konkreettinen päämäärä. Aloitteessa todetaan seuraavaa: ”Valtuutetut esittävät, että kaupunki toteuttaa selvityksen sekä työntekijöiden, että asiakkaiden rasismikokemuksista sosiaali- ja terveyspalveluissa ja toimeenpanee johdonmukaiset käytännöt rasismien torjumiseen ja syrjintätapausten raportointiin.” Lautakunnan mielestä aloitteessa tulisi määritellä, mitä ovat johdonmukaiset käytännöt ja syrjintätapausten raportointi käytännön esimerkkeinä.

Jäsen Aleksi Niskasén vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Aleksi Niskanen jätti sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta vastaehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

22.09.2020 Pöydälle

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Pirkko Excell, erityissuunnittelija, puhelin: 310 73867

09.11.2020

Asia/16

pirkko.excell(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566